

NOVA DOBA

Leto XXI.

Celje, petek 8. septembra 1939

Štev. 37.

Izhaja vsak petek ob 16. // Naročnina znaša mesečno po pošti 5 din, v Celju z dostavo na dom po raznašalcih 5-50 din, za inozemstvo 10 din // Uredništvo: Celje, Strossmayerjeva ulica šte. 1, pritličje, desno; uprava: levo // Telefon šte. 65 // Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani šte. 10.666

Proslava kraljevega rojstnega dne v Celju

Celje, 7. septembra

V torek, na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., so na vseh celjskih poslopjih zaplapolale državne zastave. Številni trgovci so okrasili izložbena okna s kraljevimi slikami ter jih v torek in sredo zvečer razsvetlili. Tudi mnogo oken stanovanj je bilo oba večera okrašenih in razsvetljenih. Učinkovito iluminirano je bilo oba večera pročelje mestnega poglavarstva.

V torek 5. t. m., na predvečer je priredilo agilno Sokolsko društvo Celje I v Mestnem gledališču slavnostno akademijo, ki je bila dobro obiskana.

Po pozdravu državni zastavi ob igranju državne himne je spregovoril br. inž. Borut Marinček tehtne besede o kraljevem rojstnem dnevu. Sledile so ljubko izvedene proste vaje ženske dece. Nato je vojaška godba zaigrala Kubištov »Venček slovenskih pesmi«. Zenski naraščaj je izvajal prosto vajo »Na Adriju« premalo skladno. Strumno in učinkovito je izvedla moška deca vaje s puškami. Burnega odobravanja so bili deležni člani pri telovadbi na bradlji in drogu. Moški naraščaj je izvedel »Petrico« v splošnem zadovoljivo. Vojaška godba je zaigrala Brodihov »Srbinov dan i san«. Po efektivnih preskokih moške dece preko mize so člani skladno in eksaktno izvajali prosto vajo »Hej, Slovani«. Akademijo je zaključila živa slika »Sokolstvo kralju Petru II.« Vojaška godba je zaigrala himno »Hej, Slovani!« in Pesem sokolskih legij. Akademija je dosegla lep uspeh, za katerega gre poštvovalnim vaditeljem vso priznanje.

V sredo ob 8. je bila služba božja v opatijski, nato pa v pravoslavni in evangeljski cerkvi ter v starokatoliški kape-li. Službi božji so prisostvovali zastopniki vojaških in civilnih oblastev in uradov, šol, korporacij in društev, med njimi deputacije Sokola in gasilcev ter rezervni oficirji in mnogo drugega občinstva.

Ob 10.30 se je pričela v nabito polni veliki dvorani Narodnega doma sokolska proslava kraljevega rojstnega dne, ki sta jo priredili Sokolski društvi Celje-matica in Celje I. Na odru je bil postavljen kraljev kip, obdan z zelenjem, pred odrom pa se je razvrstilo sokolstvo v krojih z župnim in društvenim praporom. Sokolski salonski orkester je najprej zaigral Pesem sokolskih legij, nato pa državno himno. Br. dr. Milko Hrašovec, starešina Sokolskega društva Celje-matica, je v tehtnem in učinkovitem govoru podčrtal, da vsebuje vsi trije deli naše državne himne isto misel in isti simbol: ljubezen do domovine, ki jo je treba čuvati in braniti do poslednje kaplje krvi. Govornik je orisal veliko delo dinastije Karadjordjevičev, ki je polno borb in žrtv za našo svobodo. Jugoslovenskemu sokolstvu je mesto vedno tam, kjer se brani bratstvo in svoboda. Sokolstvo stopa v teh resnih časih strnjeno za svojim ljubljenskim vladarjem in je prepričano, da bo mladi kralj vodil svoj narod vedno po poti svojih velikih prednikov: po poti zmage. Ko je govornik zaključil svoj govor z vzklikom: »Zdravo, naš kralj in starešina!«, je pretreslo dvorano viharno vzklikanje. Mešani zbor Celjskega pevskega društva je zapel Nedvedovo »Domovino«, združeni moški zbori pa so zapeli »Jaz sem Slovan«. Ob zaključku je vse občinstvo ob spremljevanju sokolskega orkestra zapelo himno »Hej, Slovani!«

Za dopoldne določena proslava pred mestnim poglavarstvom in za zvečer napovedana baklada sta v smislu izdanih navodil odpadli.

Vojna v Evropi

Uspehi Angležev na morju in v zraku — Napredovanje francoske armade — Strateški umik poljske vojske

Ker je nemška vlada odklonila angleški in francoski ultimati, naj Nemčija umakne svoje čete s poljskega ozemlja, sta Anglija in Francija v nedeljo 3. t. m. napovedali Nemčiji vojno. V vojnem stanju z Nemčijo so tudi Avstralija, Kanada, Nova Zelandija, Egipt in Irak. Večina evropskih držav je proglasila nevtralnost.

Angleška letala so v ponedeljek popoldne uspešno bombardirala nemške vojne ladje v Wilhelmshafnu in Brunsbüttlu ter povzročila veliko škodo, v torek pa z uspehom bombardirala nekatere nemške industrijske centre blizu Aachena v zapadni Nemčiji. Angleška letala so v zadnjih dneh tudi zmetala ogromno število propagandnih letakov na zapadno Nemčijo. Angleži so doslej potopili že celo vrsto nemških ladij in se

tudi spopadli z nemškimi podmornicami. V noči od nedelje na ponedeljek je sovražna podmornica 200 milj od Hebridov torpedirala angleški parnik »Athenia«, na katerem je bilo 1.830 potnikov in posadke. Parnik se je potopil. Pri eksploziji in potopu je našlo smrt okrog 100 oseb, ostale pa so rešili. Večina potnikov so tvorili Angleži, na ladji pa je bilo tudi nad 300 ameriških državljanov ter nekaj češkoslovaških in poljskih izseljencev.

Francoske čete so po silni kanonadi zavzele v torek popoldne in ponoči več nemških strojniških gnezd med Renom in Mozelo. Francoske čete so že na vsej fronti stopile v borbo s sovražnikom. Bobneči ogenj iz francoske utrjene črte je na več krajih zrušil utrdbe v prvem pasu Siegfriedove linije.

Poljske čete so po silnih borbah izvršile v sredo strateški umik. Nemci so brez boja zasedli Krakov, Kielce, Piotrkov, Bidgošč, Cjehanov in Plonsk. Poljaki se umikajo na glavno, močno utrjeno obrambno črto pred Varšavo. V torek je 30 poljskih letal bombardiralo Berlin.

V Angliji je bil imenovan vojni kabinet pod vodstvom Chamberlaina. V novo vlado sta vstopila tudi Winston Churchill in Anthony Eden. Kakor poročajo iz Pariza, bo dobila Francija v kratkem vlado narodne ednosti. Vojna je našla Angleže in Francoze v popolni slogi in enodušnosti. Kakor izgleda, bo sta ostala Italija in Rusija v tem konfliktu nevtralni.

Jugoslavija ostane nevtralna Domače vesti

Vlada je izdala naslednje uradno poročilo o stališču Jugoslavije v današnjem mednarodnem položaju:

Usodni dogodki, ki se zdaj odigravajo po svetu, nalagajo kr. vladi dolžnost, da še dalje ostane dosledna politiki, ki jo je Jugoslavija odločno izvajala v zadnjih petih letih kr. namestništva s tem, da je skrbno negovala prijateljske odnošaje z vsemi velikimi državami ter pospeševala obstoječe dobre odnošaje z vsemi sosedi in ostala nevtralna pri

sporih, pri katerih nista tangirani neodvisnost in integriteta Jugoslavije. Kr. vlada je globoko prepričana, da bo tako najbolje tudi v bodoče služila ne samo življenjskim interesom naroda in države, temveč da bo s takšnim svojim stališčem v mnogočem pomagala ponovno vrniti pomirjenje med narode. Pri izvajanju takšne svoje politike računa kr. vlada v teh težkih časih z brezrezervno podporo vsega našega naroda.

— Nalog za najstrožjo štednjo. Finančni minister dr. Šutej je poslal vsem državnim in samoupravnim ustanovam pismen nalog za najstrožjo štednjo v vsakem pogledu.

— Trije novi slovenski generali. »Vojni list« objavlja daljši ukaz o napredovanju velikega števila višjih in nižjih oficirjev. Tako so m. dr. imenovani za brigadne generale polkovniki gg. Ferdinand Janež, Adolf Kiler in Otmar Langetholc.

— Ban vardarske banovine umorjen. Ko je sedel ban vardarske banovine Vladimir Hajduk - Veljkovič v sredo po proslavi kraljevega rojstnega dne ob 12.30 za mizo pred vhodom v Oficirski dom v Skoplju, kjer je igrala vojaška godba, je stopil k njemu pred dnevi odpuščen policijski podzornik Ljubomir Ivanišević in iz neposredne bližine izstrelil na bana dva strela iz samokresa. Ena krogla je zadela bana v glavo, druga pa v levo stran prsi. Morilec je skušal izvršiti samomor, kar so prisotni preprečili. Smrtno nevarno ranjenega bana so prepeljali v sanatorij Balkan, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil. Ivanišević se je maščeval nad banom, ker ga je ta pred dnevi odpustil iz službe, ker je Ivanišević na ulici dejansko napadel policijskega pisarja Slobodana Popovića. Vest o tragični smrti bana vardarske banovine je pretresla vse prebivalstvo vardarske banovine.

— Vpisovanje v enoletno državno priznano trgovsko učilišče »Christofov učni zavod« — s pravico javnosti — Ljubljana, Domobranska cesta 15, se vrši dnevno dopoldne in popoldne osebno ali pismeno. Šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago. Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi. Novo šolsko poslopje! Edinstvena strojepisnica s 50 pisalnimi in računskimi stroji. Zavod je potrjen od ministrstva in ima pravico javnosti. Učenci uživajo iste pravice kot na drž. trgovskih šolah tako glede rodbinskih doklad kakor tudi dijaških železniških kart. Izpričevalo velja kot dokaz sposobnosti za raznovrstne pisarniške službe in posebej tudi kot dokaz polne učne dobe in dve leti pomočniške prakse v trgovski obrti. Solnina zmerna! Pišite po prospekt! Sprejemajo se učenci(ke) z malo maturo in posebej tudi z nižjo predizobrazbo. Starše, ki nameravajo šolati svoje otroke na trgovskih šolah, opozarjamo na ta najstarejši naš zavod, ki ga obiskuje vsako leto veliko število učencev(nek) iz Štajerske, zlasti iz Celja in okolice.

— Zemeljska vremenska napoved za petek 8. t. m.: Pretežno jasno na severu in severovzhodu države, v južnih predelih oblačno in deževno, v ostalih pokrajinah delno oblačno, toplota se bo znižala.

Politika

Glas o novi vladi

»Sokolska volja« objavlja članek o srbsko-hrvatskem sporazumu in pravi med drugim:

»Kolikor poznamo poedine člane vlade sporazuma, pojde njihovo delo v smeri prizadevanja, da se odpravi grenek občutek državljanstva nižje in višje stopnje in neenakosti pred zakonom. Ne enemu vse in preko potreb, drugemu pa kamen in nagajko. Ako se bo delo novih mož, ki so sedaj prevzeli usodo Jugoslavije v svoje roke, kretalo v okviru objektivne tvornosti in konstruktivne aktivnosti in ako ostanejo vrata kabineta sporazuma trdno zaprta političnim spekulantom, denunciantom, ovađuhom in korupcionistom, potem bomo kmalu občutili blagodati sporazuma. Nove volitve bodo dale narodnemu predstavništvu Jugoslavije čisto drugo lice, kakor ga je imelo doslej. Na površje bodo prišli možje narodovega zaupanja. Ne bosta se pričela že jutri cediti po Jugoslaviji med in mleko. Treba bo še vedno trdo in resno delati. Upamo samo, da pošten delavec zaradi svojega poštenega dela ne bo več kaznovan in preganjan.«

Ljudje brez domovine ...

Po »Sokolskem glasniku« posnemamo: Klerikalni »Slovenski delavec« zopet napada sokolstvo v beležki »Sokoli, ljudje brez domovine«. V njej se znova pogrevajo infamne in neokusne denunciacije proti sokolstvu, češ da Sokoli podpirajo »protinarodne marksiste« itd. Izmišljajo se očitne laži, češ da posamezna društva v Sloveniji »podpirajo komuniste«. Beležka zaključuje s kleveto, da so »sokolske simpatije na strani marksističnih ljudi brez domovine«.

Denunciranje sokolstva zaradi komunizma je stara klerikalna praksa, ki je postala že preveč banalna, da bi bilo treba na njo odgovarjati. Tako so nas v Avstriji denuncirali zaradi »velesrbstva«. Zalostno je samo, da se najdejo ljudje, ki smatrajo sebe za skrajne jugoslovenske nacionaliste, a se v tem de-

nunciranju — popolnoma skladajo s klerikalci! ...

Ali bosta prišla pred sodišče?

Zagrebska »Nova riječ« poroča, da se bosta morala dr. Milan Stojadinović in bivši finančni minister Dušan Leticia zagovarjati pred sodiščem zaradi manipulacij z državno imovino.

Reveži ...

Neki Stojadinovićev poslanec je izjavil, da je kulturna sramota, da so jih tako brezsrčno razgnali ravno ob koncu meseca, tako da so nekateri poslanci komaj zbrali toliko denarja, da so lahko zapustili Beograd.

Panslavizem in germanofilstvo

»Nova riječ« ugotavlja, da zagrebska klerikalna »Hrvatska straža«, ki je doslej stalno obtoževala Rusijo zaradi panslavizma in trdila, da je tudi bolševizem v bistvu panslavizem, sedaj nenkrat piše, da so Rusiji v vsej njeni zgodovini vladali germanofili ...

Drevo svobode

Znani francoski revolucionar Bertrand Barère, ki je živel od l. 1755. do 1841., je napisal: »Drevo svobode uspeva samo tedaj, če se zaliva s krvjo tiranov.«

Razpust češkoslovaškega legionarskega saveza

Protector rajha na Češkem in Moravskem je s posebno naredbo razpustil Narodni savez legionarjev z vsemi njegovimi organizacijami. Obenem je bila zaplenjena imovina legionarskega saveza in so bile ukinjene vse zak. odredbe, ki so priznavale legionarskim društvom in posameznim legionarjem izjemne pravice in privilegije. Naredba pravi, da je nadaljnji obstoj teh društev v protislovju s členom 12. izjave državnega kancelarja Hitlerja.

Prepovedani sokolski kroji

Zagrebska »Nova riječ« poroča, da so sokolski kroji v Pragi in Brnu prepovedani, da so pa nemškimi buršakom dovoljeni kroji in orožje.

Celje in okolica

c **Naval na celjsko gimnazijo.** Na drž. realni gimnaziji s klasičnimi vzporednicami v Celju se je doslej vpisalo 887 učencev in 427 učenk, skupaj 1314 učencev in učenk ali 60 več nego lani. Ker pa traja naknadno vpisovanje še dalje, utegne to število še narasti. Število učencev je nekoliko padlo samo v I. razredu, kjer se jih je vpisalo 27 manj nego v prejšnjem šolskem letu. V I. razred klasičnih vzporednic se je vpisalo 46, v II. razred, ki bo letos na novo otvorjen, pa 49 učencev in učenk. Zavod bo imel 32 oddelkov in sicer I. do III. razred po pet, IV. in V. razred po štiri, VI. do VIII. razred pa po tri oddelke. Zaradi občutnega pomanjkanja šolskih prostorov bo imelo 17 oddelkov dopoldanski, 15 oddelkov pa popoldanski pouk. Učiteljski zbor šteje v novem šolskem letu 55 učnih moči, med temi 13 nastavnice.

c **Delna ukinitev dostave poštnih pošiljk v celjski okolici.** Uprava celjske pošte sporoča: Z ozirom na nastale težkoče je do nadaljnjega ukinjena dostava poštnih pošiljk za vse kraje v selškem dostavnem okolišu, izvzemši kraje, ki spadajo in v kolikor spadajo v območje mestne občine celjske. To so kraji Gaberje, Sp. Hudinja, Nova vas, Zavodna, hrib sv. Jožefa, Breg in Lisece. Stranke iz krajev, ki spadajo v občino Skofjo vas, bodo lahko dvignile svoje pošiljke pri upravi te občine, stranke iz ostalih krajev pa na celjski pošti samo ob običajnih uradnih urah pri določenem okencu v vestibulu pošte poleg paketne predaje.

c **Sodba v velikem procesu.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju se je pričela 29. avgusta razprava proti posestniku Matevžu Kralju iz Prevalj, proti lesnemu trgovcu in posestniku Karlu Sedeju iz Prevalj, proti lesnemu trgovcu in posestniku Ivanu Veržunu iz Cerneč pri Dravogradu in proti posestniku Matevžu Karlju iz Prevalj, ki so bili obtoženi raznih kaznivih dejanj v zvezi s konkurzom Ilirske rudarske družbe v Prevaljah. Razprava je trajala tri dni in pol. V glavnem je šlo za to, ali so obtoženci zagrešili v svojo korist preizkonec premoženja Ilirske rudarske družbe ali ne. V soboto ob 11.45 je predsednik senata s. o. s. dr. Dolničar razglasil sodbo, s katero se vsi štirje obtoženci oproščajo. Sodnišče je prišlo na podlagi izpovedi prič in ostalega dokaznega gradiva do prepričanja, da je bila cenitev premoženja Ilirske rudarske družbe pravilna in da odgovarja takratnim gospodarskim razmeram. Cenitev torej nikakor ni bila preizkonec, kakor trdi obtožnica. Tudi ni nobenih dokazov, da bi bil notar dr. Senčar kakor koli kršil predpise notarskega zakona in si hotel pridobiti protipravno imovinsko korist. Ker se je sodišče prepričalo, da obtožencev ne zadene nobena krivda, je vse obtožence oprostilo.

Na Plešivcu

(Utrinki iz zadnje nedelje)

Solnčni dnevi prejšnjega tedna so me zapeljali, da sem se v soboto 2. t. m. odločil naskočiti Plešivec. Čas je bil več kot primeren, saj je bil za 3. t. m. na njem sklican tabor SPD.

Pred celjsko postajo, ki bo kmalu vsa ometana z najplemenitejšim ometom, je vladal velik vrvež (bržčas so imele pri tem svoj delež posebne izdaje in radovedni Celjani). Še večji živ žav pa je vladal na postaji. V mešanici duhov po hmelju in potu je udarjala na ušesa šentjurska, šmarska in ne vem kakšna govornica še — postaja je bila namreč zabasana z vračajočimi se hmeljarkami. S težavo sem se z mnogimi drugimi preril skozi to nestrpnno množico delavnih ljudi do »Savinjčana«, ki nas je s polurno zamudo potegnil proti Slovenjgradu.

Na pokrajino je že legel mrak, ko je vlak prisopihal v Slovenjgradec. Da bi ob tistem času krenil na pot, bi bilo že skoraj prepozno, posebno za »planince«, ki je bil na Uršlji gori zadnjič pred 14 leti. Razen tega noč tudi ni bila jasna. Ob taki okoliščini sem se radevolje odzval ljubeznivemu vabilu tovariša z vseučilišča in ostal v prijaznem Slovenj-

c **Gostilničarska strokovna nadaljevalna šola v Celju.** Vpisovanje bo v petek 15. t. m. od 14. do 15. v pisarni deške meščanske šole.

c **Društvo »Soča« v Celju** vabi vse na članski sestanek, ki bo danes, v četrtek, ob 18. v društvenih prostorih. Udeležba je obvezna. — Odbor.

c **Celjsko pevsko društvo.** Prva vaja mešanega zbora bo v petek 15. t. m. ob 20. Nove pevke in pevci dobro došli!

c **Dve planinski maši.** Na praznik 8. m. ob 10. bo pri Kocbekovem domu na Korošici maša, ki jo bo opravil kaplan g. Sunčič. V nedeljo 10. t. m. ob 10. bo maša pri Mozirski koči na Golteh. Maševal bo g. župnik iz Šmihela nad Mozirjem. Izletniki in planinci vabljeni!

c **Smrtna nesreča na cesti.** V nedeljo zvečer je neki motociklist na cesti v Rakovljah pri Braslovčah povozil 76-letnega posestnika Antona Brinovca iz Braslovč ter mu prebil lobanja in močno poškodoval nogo. Brinovca so prepeljali takoj v celjsko bolnico, kjer pa je kmalu po prevozu izdihnil.

c **Uboj v Gubnem pri Pilštanju.** V neki kleti v Gubnem pri Pilštanju sta se 31. avgusta zvečer sprla 43-letni posestnik Miha Jereb. V razburjenosti je Jereb pograbil nož ter zabodel Čepina trikrat v prsi in glavo. Težko poškodovanega Čepina so prepeljali v celjsko bolnico, kjer je v soboto dopoldne podlegel poškodbam. Jereba so aretirali in izročili sodišču.

c **Zetev smrti.** V samostanu lazaristov na hribu sv. Jožefa je umrl v ponedeljek v starosti 65 let misijonar g. Matija Selič. Na Ložnici pri Celju je umrl v nedeljo 84-letni preužitkar Jurij Kebljič, v Tovarniški ulici v Gaberju pa je umrla v torek 78-letna žena upokojenega cinkarniškega paznika ga. Antonija Regulova. V celjski bolnici so umrli: 1. t. m. 59-letni zasebnik Matevž Matko iz Poljč pri Braslovčah in 27-letni splavar Franc Stiglic iz Okonine pri Rečici ob Savinji, v torek 72-letni dninar Jože Macur iz Lastniča pri Polju ob Sotli, v sredo v starosti 33 let blagajničarka tv. Stermecki v Celju ga. Minka Trampuževa, roj. Gantarjeva, soproga g. Slavka Trampuža, strojnika v Mohorjevi tiskarni, v četrtek pa 52-letni dninar Karel Pišek iz Medloga pri Celju. Pokojnim bodi ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

c **Čigave so ukradene stvari?** Celjska policija je aretirala Mata B. iz Pregrade na Hrvatskem, ker je nosil s seboj kompletno temnoplavo sukneno obleko srečki gasilske loterije v Smarju pri Jelšah. Policija mu je tudi zaplenila rjavkasto zelen žameten klobuk, v katerem je označena tvrdka Chiba v Celju. Aretiranec je izjavil pri zaslišanju, da je kupil klobuk v Zagrebu. To je izjavil zato, ker ni vedel, da je v klobuku označena celjska tvrdka Chiba. Aretirani je obleko in klobuk očitno ukradel. Lastnik naj se zglaši pri celjski policiji.

c **Tečaji za francoski, angleški, srbohrvatski, slovenski (samo za Slovence),**

gradu, to tem raje, ker so tamkajšnji akademiki in dijaki tisti večer v Sokolskem domu igrali Krleževe »Malomeščane«. Zavidal sem tovarišem, ki so ob tako skromnih prilikah, ki jih nudi malo podeželsko mesto, v vsakem pogledu tako lepo uspeli. Ko sem z najlepšimi vtisi zapuščal sokolsko dvorano, me je bilo skoraj sram, da spadam v mnogoštevilnejšo celjsko omladino intelektualcev nego je slovenjegraška, pa nam ni in ni dano ustvariti kaj slničnega. Sploh — ali bi nam dovolili »merodajnici«, da bi kdaj s celjskega odra kak Krležev lik zavpil v tem aktualnem času: Zivela svoboda! Smrt tiranom!?! Dvomim, kajti v Celju smo zreli le še za burke in komedije, pa še za te si je treba poiskati pokroviteljstvo...

Naslednjega dne, v mračnem, a svežem nedeljskem jutru, nas je številne planince, zbrane iz Slovenjgradca in okolice, popeljal kamion preko zorečih ajdovih polj, mimo prikupnih domačij in skozi romantične gozdne soteske do veleposvesta Uršin dvor. Od tod nam je bilo treba »žrtvovati« le še urico in pol položne hoje navkreber do tja, od koder nas je že med potjo pozdravljalo pokanje topičev in pritrkavanje romarskega zvona iz lin sv. Uršule. Plešivčevi grebeni so bili že posuti z razigranimi planinci; tudi planinski dom je bil že

italijanski, ruski in nemški jezik (začetni, nadaljevalni, konverzacijski), za nemško stenografijo, nauk o reklamih in socialni ekonomiji prireja tudi letos Društvo absolventov drž. trgovskih šol v Celju. Interesenti — tudi brezposelni — naj se javijo v podružnici »Jutra« v Celju.

c **Zdravniško dežurno službo za člane OUZD** bo imel na praznik v petek 8. t. m. in v nedeljo 10. t. m. zdravnik dr. Premšak na Cankarjevi cesti.

Sport

Ferdo Skok:

Vloga celjskih atletov v jugoslovenski lahkoatletiki

Prijetno presenečeni ugotavljamo ljubitelji lahkoatletskega sporta razveseljivo dejstvo, da tudi atleti celjskih klubov v zadnjem času vidno napredujejo in se pripravljajo na borbe, ki jih čakajo v naši lahkoatletski sezoni. Poudarjam: celjski atleti — celjskih klubov! Kajti: častne morajo biti te borbe, kakor so bile velike, častne in zmagovalne borbe celjskih atletov že tudi pred leti in so še sedaj, ko marsikateri izmed njih, kot član ljubljanskih klubov, predvsem Primorja in Ilirije, pomembno sodi o njih končnem izidu. Celjani tudi danes predstavljajo državne in bal-kanske zmagovalce ter rekorderje. Še danes smatrajo nekateri celjske atlete in sportnike za podružnične člane ljubljanskih klubov. Nikogar ni bilo, ki bi bil celjsko občinstvo opozoril na to dejstvo, nikogar, ki bi bil v javnosti izluščil potrebo o osamosvojitvi teh atletov, nikogar, ki bi bil v besedi in številki prikazal, da je Celje dajalo Ljubljani najboljše atlete, da je Celje še danes Ljubljani nenaдомestljiv vir lahkoatletskega in sportnega materiala sploh.

Naj nihče ne očita odkritosrčni besedi; saj tudi sam za vse minulo ne očitam nikomur. Nadebudnim atletom v Celju so namenjene moje sledeče vrstice v vzpodbudo, njih prijateljem pa naj, upam, dovolj jasno izpovedo, da so si celjski lahkoatleti že davno priborili vse pravice za samostojno življenje v obliki homogene celote; te pravice so se do danes še stopnjevale, tako da v tej borbi upravičeno pričakujemo vso podporo in razumevanje celjske javnosti, ki je že od nekdaj kazala veliko zanimanje za lahkoatletski sport. Smelo trdim, da bi lahkoatletika v navedeni obliki predstavljala najsvetlejšo točko v celjskem sportu.

*

Pričetek uspešnejših nastopov celjskih lahkoatletov sega v dobo, ko je v Celju deloval — takrat še — kapetan Vizjak. Mislim, da je to bilo v letih 1922—25. Neumorni in požrtvovalni g. kapetan, edini takratni strokovnjak, trener in organizator, je prvi postavil na lahkoatletsko poprišče izbrano četico domačih lahkoatletov, ki so jo pravzaprav v glavnem sestavljali telovadci in nogometarji celjskih društev in klubov.

nabit z množico veselo razpoloženi planincev, deloma že od prejšnjega večera zbranih. Pripravljeno je bilo kar najbolje, da bo planinski tabor izzvenel v veličastno manifestacijo ljubezni do naših gora in naše rodne grude.

Neki velikopotezni organizist je sestavil ad hoc cerkven zbor prisotnih planincev. Kar po obrazih je zbiral pevce. Tudi jaz sem se mu zdel primeren; seveda sem se radevolje odzval, čeprav se ne prištevam med pevsko elito. Med pevsko vajo — bilo je okrog ¼9. — se je raznesla novica o vojaških ukrepih pri nas. Na do tistega trenutka razigrana srca je legla le ena skrb, posvečena obrambi naše grude, kar je mogočni zbor planincev hotel dokazati baš na sklicanem taboru, le v drugačnem razpoloženju od razpoloženja, ki ga je povzročilo vprašanje: Kdo je že danes klican, da dokaže svojo pripravljenost tudi pod vojaškim praporom?

Ne samo biti pripravljen, ampak tudi biti pravočasno pripravljen, ta misel je napolnila nabroj planincev, da so se še tisti trenutek vrnili v dolino po natančnejša navodila.

Po planinski maši smo z navdušenjem poslušali otvoritvene besede predsednika Mislinjske podružnice SPD, ki je med drugim opozoril tudi na nacionalno obelježje planinskih taborov, zlasti ob naši

Kino METROPOL Celje

7. in 8. septembra

LJUBOSUMNOST

Tajnosti iz ordinacije simpatičnega in interesantnega zdravnika... — Neobičajna igra življenja: Žena mora uvideti, da je njenemu možu nujno potrebna še neka druga žena... V vlogi zdravnika: Warner Baxter in Loretta Young

Otvorjamo sezono s prekrasnim filmom
NEKRONANA CARICA
(Katja Dolgorukova)

Globoka in iskrena ljubezen ruskega carja Aleksandra II. in kneginje Katje Dolgorukove. Katjina borba za svobodno ustavo ruskega naroda. Atentat na dan kronanja. Nekronana carica zapušta Rusijo.

Aleksander II.: John Loder
Katja: Danielle Darrieux

8. sept. MATINEJA ob 10. in 14. zadnjikrat
Ječa brez rešetk

Zanimiva in uspešna so bila takratna tekmovanja, večinoma v okviru polkovne slave domačega pešpolka, pa tudi v okviru sportnega dne enega ali drugega domačih klubov. Zablestela so imena: Lukašček, Zabkar, Močan, Povodenj in druga. Prvi je, sicer z znanim trikom (skakal je preko vrvice!) v skoku v višino postavil famozen rezultat, mislim, da celo 190 cm. Sodniški zbor je v prevelikem navdušenju napako dobrohotno izpregledal. Toda skoki do 170 cm so bili brezhibni in slovenski rekord je takrat znašal 163 cm. Tudi Zabkar se je z — za takrat — odličnim rezultatom uvrstil med najboljše. Oba so, takoj po objavi rezultatov, želeli videti in preizkusiti tudi v Ljubljani, kjer pa sta — oba mlada in neizkušena — razočarala. Nastopila sta neki popoldan po dolgem čakanju na igrališču, indisponirana in brez vsake konkurence. Kmalu nato ju v Celju nismo več videli. Skrb za bodočnost in vsakdanji kruh nam ju je — kakor tudi marsikoga pozneje — iztrgala iz naše srede. (Dalje prih.)

* V drugem kolu hrvatsko-slovenske nogometne lige so bili v nedeljo doseženi naslednji rezultati: v Ljubljani Hašk: Ljubljana 3:1 (2:0), v Zagrebu Grad-janski: Concordija 3:0 (2:0), v Sarajevu Sašk: Split 2:1, v Osijeku Slavija: Bačka 5:2 (4:1), v Splitu Hajduk: Slavija (Varaždin) 0:0. V Subotici je sarajevska Slavija premagala enajstorico Zaka s 3:0.

severni meji, saj je ravno narodna potreba spočela SPD. Po tem govoru, spremljanem z navdušenimi ovacijami, je povzel besedo predsednik osrednjega odbora SPD. Z vznepenimi besedami je pozval navzočo množico na obrambo te zemlje, tako one, ki jo obdelujejo v potu svojega obraza, kakor planince, ki jo obiskujejo z neodoljivim hrepenenjem in ljubeznijo. S prepričanjem in voljo v srcih, da hočemo ostati na svoji zemlji svoji gospodarji, je bil tabor zaključen. Krasoto razgleda po slovenski domovini, zlasti tja po Koroški, tja do Gospe Svete, do zibelke slovenskega rodu je žal preprečila vsiljiva megla. Iz prepadov in dolin se je podila ter grabežljivo ovijala skalnate grebene Plešivca. Kot da ne bi bili vredni niti nemega pozdrava iz dežele očetov naše domovine, kamor je vendar z vrha Plešivca opominjajoče zrl spomenik slovenski krvi, preliti za obrambo te zemlje...

Toda dolžnost nas je zvala v dolino... V Slovenjgradu je bilo do popoldanskega vlaka še ravno toliko časa, da sem si mogel osvežiti prepoteno telo v krasnem bazenu mestnega kopališča. No, da — Slovenjgradčanom se tako kopališče že izplača, ker imajo »več« sportne mladine kot pa Celjani in — sploh.

- Ko sem vstopil v vlak, je bil ta že

* **Podsavazno prvenstvo.** V tekmovalju za prvenstvo LNP so bili v nedeljo doseženi naslednji rezultati: v Mariboru Maribor:Gradjanski 7:0 (5:0), v Mur-ljubljani Mares:Bratstvo 2:1 (2:0), Jadran:Svoboda 5:0 (2:0) in Reka:Hermes 3:2 (1:1), v Kranju pa Kranj:Disk (Domžale) 5:2 (2:1). Tekmi Hrastnik: Celje v Hrastniku in Atletiki:Amater v Celju sta bili zaradi tehničnih zaprek odpovedani.

* **Avstralija — svetovni teniški prvak.** V finalnem tekmovalju za Davisov pokal je reprezentanca Avstralije v Forest Hillu premagala reprezentanco Amerike s 3:2 in si tako prvoravno naslov svetovnega teniškega prvaka.

* **Olimpov sportni dan v Celju.** SK Olimp je priredil v nedeljo svoj 11. sportni dan. Ob 14.30 se je pričela na njegovem igrišču nogometna tekma med SK Borutom iz Gotovelj in mladino Olimpa. Zmagala je Olimpova mladina z 2:0 (0:0). Slediti bi bilo moralo lahkotatletsko tekmovalje, ki pa je zaradi tehničnih zaprek odpadlo. V glavni nogometni tekmi je HSK Zagorac iz Zagreba premagal enajstorico Olimpa z 2:0 (0:0).

* **Mladinski atletski miting v Celju.** Mladinski atletski troboj med ljubljansko Ilirijo, mariborskim Železničarjem in SK Celjem, ki bi bil moral biti v nedeljo dopoldne na Glaziji, je bil zaradi tehničnih zaprek odpovedan. Namesto troboja so priredili mladinski atletski miting, ki so se ga udeležili člani omenjenih treh klubov. Doseženi so bili naslednji rezultati: Tek na 100 m: 1. Račič (Ilirija) 11.7; 2. Bratovž (I) 12.1; 3. Horjak (Cel) 12.3. Tek na 150 m: 1. Glonar (I) 4.25.3; 2. Agrež (C) 4.25.4; 3. Gojkovič (I) 4.48.4. Tek na 3.000 m: 1. Steiner (C) 10.01.2; 2. Rožman (C) 10.11; 3. Karlin (Železničar) 10.35.5. Met krogle: 1. Ferenčak (C) 10.61; 2. Katič (C) 9.79; 3. Horjak (C) 9.28. Skok v višino: 1. Milanovič Dušan (I) 1.65; 2. Milanovič Brane (I) 1.60; 3. Ferenčak (C) 1.55.

Sokolstvo

Savezna prosvetna šola v Beogradu

Od 6. do 20. avgusta je bila v Beogradu savezna prosvetna šola, ki jo je obiskovalo 63 zastopnikov iz vseh 25 sokoških žup.

Šola je bila nastanjena v Dijaškem domu kralja Aleksandra in je bila internatsko urejena. Po skrbno sestavljenem načrtu je bil čas do skrajnosti izrabljen s predavanji, govori pred vrsto, debatami in telovadbo. Tečajniki, ki so bili po veliki večini prosvetarji, sokoških društev, so z zanimanjem sledili izvajanjem saveznega prosvetarja br. Miloša Stanojevića. Saj je ravno govorništvu, o katerem je predaval, najaktivnejše vprašanje za vsakega prosvetarja. Nič manj zanimiva niso bila predavanja br. univ. prof. dr. Pavlovića o

zgodovini sokolstva. Za njima so se vrstili še kot predavatelji bratje Đura Brzaković, Skovran, dr. Protić, dr. Feliks, Ceda Zivanović, Antonijetić, dr. Aranitović in Jovan Sepa ter Dr. Novičevića in Skovranova, ki so govorili o vzgoji naraščajoča, potrebi telovadbe, važnosti sokolskega tiska, filmu in radiu kot pri evagandnem sredstvu, štednji, dramati, evgeniki itd.

Tečajniki so si ogledali tudi zanimivosti Beograda, tako vojni muzej, muzej princa Pavla, lovski muzej in drugo. Kot zaključek šole je bil prirejen izlet na Oplenac, kjer so se vsi tečajniki poklonili spomniku našega mučeniskega kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

S to poklonitvijo je bila najdostojnejše zaključena prosvetna šola, ki si je vzgojila zopet nov kader ljudi za nesebično sokolsko delo med jugoslovenskim narodom.

M. P.

I. J. (Hrastnik):

Pravljica

Večina pravljic se začneja z: »Nekoč je živel...« Da ne opustimo stare navade, naj se tudi naša pravljica prične tako.

Nekoč je živel imeniten graščak, ki je s svojimi naredbami navajal podložne k lepemu in zglednemu življenju. Ker se je kazal zelo pobožnega, je sklenil, da mora ozemlje, ki je bilo v njegovi oblasti, zasloveti po svetu, da prebivajo na njem ljudje s samimi dobrimi lastnostmi, ki žive lepo, mirno Bogu vdano življenje. Bil je sicer strog, toda prizanesljiv sodnik, ki je vsako dobro delo pohvalil, slabo pa kaznoval.

Ko je prevzel dediščino svojih prednikov, je hotel doobara spoznati svoje ljudstvo, njega navade in mišljenje. Zato ni minil dan, da ne bi bil obhodil vsaj dela poverjenega mu ozemlja in se razgovarjal s podložniki o najrazličnej-

ših zadevah. Ker bi pa bil rad izvedel, kaj in kako misli ljudstvo o njem, je imel vrsto svojih zaupnikov, ki si jih je sam izbral iz ljudstva. Pošiljal jih je ob vsaki priliki na vse strani, da se prisluškovali besedam podložnikov. Ti zaupniki so hodili graščaku poročati, kaj govorijo podložniki. Tako je bil graščak točno poučen, kaj se govori na njegovem ozemlju, vedel je, kaj govorijo o njem in celo kaj mislijo njegovi podložni. Ker je bil v začetku res ljudomil in dober, ga je ljudstvo hvalilo in imelo rado. Pa so se znašli med ljudstvom črnogledi, ki menda že iz navade ugovarjajo in godejo, spetar ves svet, nekaj hvali. In bili so kadar nekateri, ki so menili, da morajo godrnjati in ugovarjati drugim. Ne le, da graščaku niso peli slave, drznili so se celo govoriti zoper njega in to najprej tiho, sčasoma pa čedalje glasneje. Seveda je graščak za vse to izvedel. Ker pa je bilo teh nezadovoljnejšev še malo, se graščak tega ni ustrašil, saj je imel za seboj dovolj onih, ki so bili pripravljene žrtvovati za njega tudi svoje življenje.

Ko je graščak popolnoma spoznal svoje ljudstvo in njegovo mišljenje, je spremenil način svojega življenja. Obdržal je sicer še svoje zaupnike, sam pa ni več mnogo hodil med svoje podložne. Družil se je le še z onimi najzvestejšimi, ki jih je imel najrajši. Srce njegovo je postalo zakrknjeno. Kakor je prej obdaril vsakega siromaka in celo pogostil, tako je odsej zapiral vrata pred vsakomur in jih zapahnil z dvojnimi zapahli. Le služabniki, katerih število je precej skrčilo, so še lahko hodili skozi k njemu in še ti večinoma le skozi stranska vrata. Grajski kuhar, postaven, rejen fant, kakor so pač običajno kuharji, je prosil graščaka, naj mu dovoli hoditi skozi glavna vrata, ker so stranska zanj preozka. Prošnja pa je bila kljub dobri utemeljitvi kuharja odbita. Da je ne bi kateri izmed nadležnih podložnikov prišel v grad, je dal graščak privezati na močno žico, ki je bila speljana okoli gradu, mogočnega leva, ki le graščaku in njegovim služabnikom ni napravil nič žalega, vsakega drugega pa je odgnal. Tako se je graščak čutil dovolj varnega pred vsiljivci. To pa je seveda zopet dalo povod onim maloštevilnim nezadovoljnejšem, da so še z večjo vneto začeli udrihati čez graščaka. Dosegli so uspeh. Tisti podložniki, ki jim je bil graščak sicer naklonjen, a niso uživali njegovih posebnih milosti, so se kaj kmalu dali pogovoriti od nezadovoljnejšev in so se jim pridružili. Ko je graščak vse to izvedel, se je močno razsrdil. Skical je ljudstvo in takoj povzdignil svoj glas ter strašno grmel nad nezvestimi podaniki. Mnogo ljudstva pa je bilo že v njegovih očeh pokvarjenega. Ti pokvarjenci so se nekaj časa le na tihem smehljali in si mislili svoje. Ker pa graščak ni odnehal, so začeli glasno godrnjati in končno celo graščaku vpadati v besedo.

Mogoče ne bi spoznal, da si ni znal prav pridobiti ljudstva, pa se je še bolj razsrdil. Toda ni se hotel sam izpreobr-

nit; spreobrbe naj se ljudstvo. V svoji zaslepljenosti je začel podložnike zatirati. Vsega so bili seveda krivi nezvesti, a tudi njegovi verni so čutili njegovo jezo. Prišlo je tako daleč, da so celo verni začeli odpadati od njega. Graščak je polagoma izgubljal tla pod nogami.

Tedaj se je pa zgodilo nekaj strašnega. Zgodili so se trije zločini, za katere človeška pravica nima kazenskih paragrafov in kazni. Tako zločinstvo dejanje se obravnava v onostranstvu, rezultat pa je nam zemljanom prikrit. Graščak, ki je bil tudi sodnik svojim podložnim, je prvi zločin milostno spregledal, saj se je to zgodilo prvič pod njegovim oblastjo. Razburjenje, ki je nastalo ob tem dogodku, se je kmalu poleгло. Ni pa še bila stvar pozabljena, ko je bil izvršen drug, enako strašen zločin. Po vsem graščakovem gospostvu je takrat zahrumelo. Graščak je hotel iztrgati zločince božji pravici in ga sam kaznovati — ljudstvu v svarilen zged. V svojem brezmejnem srdu ni hotel storilca niti pogledati. Skrbno je zaprl vsa grajska vrata, da ni mogel nihče do njega. Po njegovi zapovedi so ga sodili in obsodili, kajti graščak je hotel postaviti svarilen zged.

Toda glej! Kljub ostrim graščakovim kazni se je zopet našel nekdo, ki je šel po poti prejšnjih dveh grešnikov in storil enak zločin. Ker pa je imel vplivne prijatelje, so ti izprosil pri graščaku milost za njega. Ob tej priliki je graščak pokazal milostnega in dobrosrčnega, pa je zločin odpustil. S tem pa se je zameril večini svojih podložnih, ker ni pločine enako sodil. Podložniki so godrnjali, on se jim je pa smehljajal.

Pod Mrzlico, nedaleč od tam, kjer danes prijazno naselje, čigar prebivalci tudi še sedaj čisto obujajo spomine na graščaka in njegov način življenja.

Književnost

Oris zadrudištva — III. izdaja.

Pred tremi leti je Zveza slovenskih zadrudištva izdala 124 strani obsegajočo knjižico »Oris zadrudištva«, ki jo je sestavil njen ravnatelj Fran Trček. Knjižica je bila prva te vrste in je pomenila nekaj zadrudišni abecednik. Prva naklada knjižice je bila hitro razprodana, zato je nekaj mesecev pozneje izšla druga izdaja, ki je tudi kmalu pošla. Medtem je izšel nov zadrudiški zakon, tako da knjižice ni kazalo ponatisniti v tretje. Zato je avtor sestavil tretjo izdajo na novo. Ta izdaja se razlikuje od prvih dveh v tem, da so poglavja o zgodovini, ideologiji, ustroju in delovanju zadrudištva popolnoma, poglavje o zadrudišnem pravu pa je novo, ker vsebuje predpise novega zakona o gospodarskih zadrudih. Razlikuje se tudi po tem, da je nekoliko obsežnejša in da vsebuje 145 strani.

Lokal - delavnica

s stanovanjem ali brez se odda.
Celje, Dečkova c. 1.

prilčno poln razigranih mož in fantov, toda do Celja se je še napolnil več kot do zadnjega kotička. Vrskanja in poslavljanja so nadvajala človeka z različnimi občutki. Vsekakor pa je bilo razveseljivo videti vstopati fante vedrih lic in s pesmijo na ustih.

Le nekaj me je vznemirilo ob izstopu s celjske postaje: Veliki beli lepaki. Toda stvar je že znana. Imel sem smolo, da sem bil ta dan odsoten, ker bi se bil sicer bržčas tudi jaz lahko odpegljal na izlet v Kragujevac. Pa nič zato; v Celju se bo še marsikaj storilo za »narodov blagor«. Tako sem vsaj glasil tisti večer... G. G.

Pismo iz Bakarca

Obljubil sem Vam, gospod urednik, da se Vam bom javil z morja. Vem, da boste začudeni, ker ni bilo s Vam nobenega glasu. Stvar je namreč taka: na Kornatih je bilo vse še mnogo lepše, nego smo si predstavljali pred ono ekskurzijo, ki so jo naši udeleženci tam doli kratkoročno imenovali »dalmatinsko robinzonado«. Veste, take stvari ne pa-dejo v glavo komurkoli! Poslal Vam bom tudi slike, ki Vam bodo povedale marsikaj! Zaenkrat pa se vzdržim poročila, ki se tiče Kornatov, ker ne maram kvariti veselja dobremu tovarišu Mikulu,

o katerem naš prebrisani krmar Rokica ni hotel verjeti, ko sem mu pripovedoval, da je fiškal. Moral sem se staremu Roku smejati, ko mi je zafrkljivo dejal, češ da smo vzeli fiškala s seboj le zato, da bi nas na morju branil pred pešekanom. Roko ni mislil zlo. Zato ga bo zvesti Mikula ovekovečil v svojem 1939 tipkanih strani debelem spisu. To še posebej zato, da nasiti (ne pešekana!) Vašega spoštovanega g. tovariša, ki mu baje ne da miru...

Kdo pa naj bi bil radoveden, če gre za imenitne, skorajda neverjetne stvari?

Salo na stran! Polovico ekskurzije (z menoj vred) je zaneslo ob naši prekrasni obali tako zvanega planinskega kanala pod dalmatinskimi »Dolomitki« vedno više do Karlobaga, mimo divnih fjordov ob Obrovcu in še lepših tam za Jablancem.

Človeka prevzame pogled na očarljive grebene in zaseke, ki se pošastno vzpenjajo iznad temno modre gladine. Za ostrimi ovinki se spaja mirna morska gladina z orjaškimi, skoraj navpičnimi stenami, ki z nedogledne strmine drsijo bogve kako daleč v morskno globino.

Naša obala je prebogata podobnih naravnih, skritih prasot. Morda je vožnja po kopnem ob vnožju Velebita po novo urejeni turistični cesti še zanimivejša, kakor pa vožnja s parnikom od Karlo-

baga do Senja, mimo Crikvenice in Kraljevice: Eno kakor drugo je posebnost svoje vrste.

Dospel sem semkaj v Bakarac z namenom, da vidim tudi ta kraj in da obiščem naše fantiče, ki se mudijo z II. kolonijo v »Celjskem domu« Kola jugoslovenskih sester iz Celja pod vodstvom predsednice ge. Marice Sernečeve.

Moram priznati, da sem bil kar najprijetnejše presenečen, ko sem prispel semkaj. To tembolj, kajti sklepajoč iz različnih pripovedovanj o Bakaracu, kolonijem življenju itd., si vsak ustvarja svoje predstave, ki so morda večasih čisto nasprotno od resničnega stanja.

Bakarac leži točno na nasprotni strani Bakra, odnosno na južno vzhodni strani bakarskega zaliva, (podobnega obrnjeni črki C), ki ga obdajajo gorati pred li ostankov Gorskega Kotara v velikanskem loku vse od Bakra dalje proti severni in vzhodni strani tja do Hreljine in Križišća. Te se pričene lepa, rodovitna zemlja, ki se spušča v naglem padcu v žlebasto dolino, v kateri leži nedaleč od obale za ovinkom glavne ceste Bakar — Kraljevica prijazni naš »Celjski dom« v senci velikanskih pošatih topolov in drugi drevjaki. Lepšega kraja ne bi bili mogli izbrati za počitniški dom, pred katerim se razprostira obsežen raven prostor tja do glavne ceste,

ki vodi skozi dobro negovan naraven park in Bakarac sam. Tu se lahko v senci dehtečih borovcev hladiš in se odpočiješ.

Na lepem mestu postavljeno kopališče s 30 udobnimi kabinami je komaj minuto od tod.

Za sprehode si lahko izbereš gorsko pot proti Hreljinu in Križišču ali pa položno proti Bakru. Kolonisti najrajši pešačo po glavni cesti v komaj 20 minut oddaljeno Kraljevico, ki leži takoj za bližnjim hribčkom. Razen te poti pelje v Kraljevico še pot ob obali okrog debelega rtiča, od koder je prav lep razgled na velikanski bakarski zaliv.

»Celjski dom« je pot za zadnji prezidavi pridobil mnogo prostora in udobnosti.

Pestra družba malih kolonistov me najbolj zanima. Zato rad zahajam med to žvrgolečo jato. Posebno rad jih opazujem, ko ponedono sedijo za dolgimi mizami pri obedi ali pa pri večerji. Razumejo se med seboj, kakor da so ena družina. Seveda so med njimi tudi izraziti »junaki«. Najmanjši »junak« je mali Niko iz Kranja, ki se rad smeje in zelo sovraži — čokolado! Njegova sestrica pa se priščuje, da je nihče ne mara na kopališču »tunkata«.

Teško je bilo vsem ustreči! Nekega dne so si pa izmislili, da bodo priredili večerno predstavo. Kdo bi si

Iz naših krajev

Laško Resnična dejstva iz zgodovine laškega gasilstva

(Dalje.)

Z ozirom na trditve g. Gerkmana, da je dobil vse podatke iz arhiva, mi povemo kar takoj, da mu je kot edini arhiv na razpolago stari »Hudomavec« pod gradom, ki pa je zaradi visoke starosti že precej slabega spomina, kar je povzročilo popolno zmešnjavo v mariborskem »Večerniku«. K temu »Hudomavcu« sta se v odločilni uri zatekla g. Gerkman in katoliški filozof V. ter napravila potrebno reportažo za »Večernik«. Ko smo nekemu laškemu učitelju stavili vprašanje, zakaj ni g. Gerkman šel v muzej, kjer leži stara kronika, nam je hudomušno odvrnil: »Boga zahvalite, da ni šel tja, sicer bi imel »Večernik« prav.« Tudi datum prve pripravljene seje, ki je v resnici nikjer ni, je enostavno vrgel na potrpežljiv papir. Znano je, da včasih ni bilo treba pripravljati vsake seje upravnim oblastem, kakor je to dandanes, in tudi zapiskov niso delali tako točno, kakor danes.

Tudi rajni Valentinič nikjer ne omenja v kroniki tega datuma, niti se ga niso spominjali poznejši načelniki gasilnega društva v Laškem, bodisi ob prilikah obletnic ali kakih drugih slavnosti. Povod za ustanovitev društva je dal požar 1. 1840., ki je skoraj docela uničil vse tedanje mesto. Prvo društvo na Stajerskem je bilo ustanovljeno v Gradcu, nato pa v Laškem. Znano je samo letnica, dočim ni o dnevu in mesecu nikjer točnih, oziroma uradnih zapiskov. Tudi gasilec P-1 je obral starejše gasilce po Laškem in spraševal, kaj je bilo pod kakim šefom nabavljeno. Tako se je oglasil tudi pri g. Koširju, člankar na trdi, da je črpal iz arhiva. Tudi ugotavljanje po slikah je povsem iluzorno, zato smo se informirali o vseh starih imenih gasilcev v kroniki in občinski domovinski knjigi. Mi smo ugotovili še marsikaj za objavo, kar bomo prinesli kasneje.

Danes pa prinašamo nekaj zanimivih novic izpod sedanjega vodstva gasilske čete. Konec avgusta t. l. je prihitel na orožniško postajo v Laškem gasilec P-k in ovadil bivšega gasilca K. I., da je iz gasilskega doma ukradel 5 društvenih desk. Službeni organ je zaslusal K., ki pa je nejevoljen izjavil ovaditelju P.: »Zakaj se prej ne prepričate o stvari, da moram po nepotrebnem hoditi sem in tja! Ali je treba tega?« Resnica je pa taka: Bivši gasilec K. je po poklicu zidar in je lani v novembru in decembru čistil, ometaval, pleskal in belil stene gasilskega doma. Pri tem je uporabil la-

sten zidarski pribor: 5 desk in 1 sod. Oboje je iz neznanih razlogov pustil v gasilskem domu do omenjenega časa. Končno se je na to spomnil in šel sam po stvari v dom. Omenjeni K. je imel pod sedanjim vodstvom gasilcev že drugič opravljen z orožništvom, a vselej po nedolžnem. Prvič so ga osumili požiga, sedaj pa tatvine. Ne vemo, kaj bo tretjič, ker gre po pogovoru v tretje zelo rado. Končno je g. Gerkman izjavil, da bo sam povrnil onih 5 desk, kar pa je K. energično odklonil, ker je bil sam dolga leta aktiven gasilec in je v družbi g. Majcna delal v gozdu pri zbiranju lesa za nov gasilski dom 19 dni in pripravil blizu 20 m³ lesa. Njega, ki je vse sile posvetil razvoju gasilstva, so obdolžili raznih nerednosti in to docela po krivem, menda samo zato, ker se ni strinjal z dosedanjim vodstvom. Ve pa K. tudi to, da je sedanje vodstvo enostavno prešlo neljubo zadevo dveh članov, ki sta imela manipulacijo s starim društvenim železjem, ki je bilo komisij-sko ocenjeno na 450 do 500 din. Zakaj pa takrat ni bilo nikakih ovadb? Tudi K. je bil tako kolegialen, da je molčal, zato pa je šele sedaj spregovoril, ker ga drugi po krivem nečesa dolžijo. Se danes ga neki gostilničar v Marijagradcu vprašuje, kako bo s plačilom kozarcev, ki jih je posodil društvu pri neki prireditvi, dasi je bil zato odgovoren le tajnik V-č. Ti kozarci baje še danes niso plačani. Čim bolj boste napadali nedolžne ljudi, tem več blata bo padalo nazaj. Nekateri gospodje radi sejejo veter, pa nazadnje le žanjejo vihar...

(Dalje prih.)

I Ali sme občinska uprava enostavno prezreti odlok banske uprave? Ponovno je že bilo v časopisju govora o smetišču poleg gostilne Majcen, toda brez uspeha. Podžupan je samo poslal delavca, ki je smeti po njegovem naročilu enostavno spravil v vodoravno plast, da ne bo prevelikih stroškov... Razlika je samo v tem, da so sedaj smeti še bolj razmetane in po večjem prostoru nego prej. Tuju je od daleč udari v oči stara opeka in slama, nočna golazen pa kar škrebče s steklovino. Nikakor ne moremo umeti sedanjih gospodarjev na občini. Prepričani smo, da bo sedaj banska uprava spravila neljubo zadevo z dnevnega reda. Zadevo je preiskalo tudi naše orožništvo.

I Naš kolporter. Naš agilni kolporter je sedaj g. Stanko Potekal, ki bo do-stavljaval »Novo dobo« v sleherni hišo vsak petek že ob 6. popoldne. Že prvi-krat je v pičlih dveh urah prodal 126 izvodov v kolportaži. Naš novi kolporter uživa popolno zaupanje. Neki star Laščan se je že razburil zaradi »Nove dobe« z besedami: »Je že spet prišel s tistoj Novoj doboj«. Da nekatere pre-

cej skeli poročanje »Nove dobe«, prav radi verjamemo. Čudno je pa to, da se tisti, ki se nanjo jeze, najbolj zanimajo, kaj je v njej novega.

I Paberki z ulice. Ko smo se preteklo nedeljo zbirali na sejmišču, smo slišali vprašanje, zakaj je za to določeno baš sejmišče. Nekdo je pravilno pripomnil, da je bilo to popolnoma v skladu z razmerami v avstrijskih časih, ko so nas kot živino gnali v razne kraje, da bi se borili proti lastni svobodi. Danes tako zbirališče ni primerno in bi nas že lahko klicali kam drugam in sicer k Sokolskemu domu, ki je edino primeren kraj za take svrhe, bodisi po svoji legi, bodisi po svojem namenu. Preteklo nedeljo smo slišali nekega državnega nameščenca, ki se pripravljala na boljše kariero, kako je modroval: »Ti prokleti Angleži so vsega krivi«. V ponedeljek je »hauzirala« po Laškem nekaj potnik, ki prodaja vse mogoče drobnarije in je izredno vsiljiv. Na raznih krajih je govoril približno v enakem smislu, kakor ravnokar omenjeni državni nameščeneec in na vse pretege hvalil Tak človek, baje je državni upokojenec, pride mnogo okrog ljudi, pa napravi veliko zmedo. Ako je bil neki pošten, ugleden in vedno narodno zaveden kmet iz okolice Laškega, ki je v upravičeni razburjenosti spoznal do nekkih nepremišljenih vzklikov, obsojen na težko ječo, bi tega izzivača morala udariti pravična šiba. V neki gostilni blizu zbirališča so se preteklo nedeljo poslušali razni pomenki. Neki v Celju uslužben bivši Laščan je prišel iz Celja prodajat v Laško svojo modrost in jo je razlagal svojemu somišljeniku: »...«, ki je naš kruh...

I Lep profesor bo. Nekje v Sloveniji je mladenič, ki je v drugih časih poskušal prikorakati tudi v Sokolski dom in se delal nacionalnega fanta, pa je prišel do spoznanja, da si bo zagotovil mnogo lepšo bodočnost, če bo spremenil svojo miselnost in naziranje. Končal je univerzo in se pripravljala, da nastopi državno službo. Njegov oče ima obrt, pa je izgubil nekeje neko stranko. K tej stranki je šel nato posredovati ta absolvirani filozof, da stranko zopet pridobi. Ko ni prigovarjanje nič zaleglo, je poskusil posredovati na drug, današnjim razmeram odgovarjajoč način, in povedal omenjeni stranki, katere hčerka obiskuje prvi razred gimnazije, da bo on v kratkem na tej gimnaziji za profesorja in da bo strankina hčerka najbrže še hodila k njemu v šolo. Takrat bo ta profesor lahko povrnil dobro z dobrim. Res lepa priprava za profesorsko službo! In ko bo ta gospod morda zaradi svojih strankarskih zaslug dobil profesorsko mesto v domačem kraju, bomo poskrbeli, da se ime dotičnika ne bo prijavilo samo na gimnazijo, marveč tudi na višja mesta. Na ta način bomo plačali mladeniču njegovo svojevrstno politično udejstvovanje, svoje otroke pa zaščitili pred takimi profesorji.

I Kako gradi laški cestni odbor novo cesto. V »Slovenskem domu« z dne 11. novembra 1938 je Hr. po diktatu D. delil neke lekcije »mlečnozobemu« dopisniku »Nove dobe« kot reperkusije na objektivni članek o ponesrečeni trasi in napredovanju del na novi cesti Šmarjeta — Rimske toplice. Sleherni čitatelj »Nove dobe« v laškem okolišu pa se je lahko na svoje oči prepričal, da počivajo cestna dela v tem odseku že polnih 9 mesecev. To cesto so začeli graditi v dobi volilne kampanje pred 11. decembrom. Takoj po volitvah so se dela nehala. Med tem časom smo dobili novega poslanca profesorja Bitenca iz Celja, pa smo ga že tudi izgubili, ne da bi bili kje čuli ali čitali, da je ta gošpod v narodni skupščini spregovoril kakšno besedo o splošnih gospodarskih potrebah našega sreza, kaj šele, da bi bil vložil kakšno interpelacijo o nujno potrebni rekonstrukciji glavne prometne ceste Zagreb — Celje — severna meja, zlasti v odseku Krško — Celje. Ta cesta, ki veže zaledje s severno mejo ni le važna prometna žila za naše gospodarstvo in tujski promet, marveč predstavlja pomembno komunikacijsko zvezo v stratezičnem oziru. Opozoriti moramo naše čitatelje, kako je »Slovenski dom« takrat zavrnil naša objektivna izvajanja. Pisal je: »Prepotrebna je ta cesta, da bi se odstranili številni ovinki, vzponi itd.« in se norčeval: »Kaj jim mar nesreče, ki so se vršile na nevarnih ovinkih, kaj jim mar 60 do 70 delavev brez posla, ki bi celo leto stradali in bili brez zaslužka, kaj jim mar obrtniki, če nimajo dela, ampak mar jim je, da bi ustregli enemu ali dvema mogočnikoma in če bi uspeli s svojimi pritožbami, bi bilo res skrupulaco, kot je skrupulaco pisanje celjske »Nove dobe«. Danes je primeren čas, da dokažemo, da so tudi ti očitki in takšno pisanje laških mogotcev — skrupulaco svoje vrste poleg samohvale in priznanj, ki si jih sami dele v svojem listu. Bolje manj volilnih guljažev, pa več dejanj! Začeta cesta Šmarjeta — Rimske toplice se hvala Bogu ne bo mogla več izkoristiti za volilni guljaž pri bodočih tajnih volitvah, pa bo najbolje, da se mogočniki takoj oprimejo svojega mnenja v gornjem citatu tudi praktično.

I Nova cesta v St. Lenart. Že zadnjič smo obširno poročali o nameravani gradnji nove ceste na St. Lenart. O tej zadevi pa ve precej tudi g. Aškerc iz Tevč. Že pred vojno je napravila stara avstrijska uprava načrt, odnosno traso, da bi cesta na St. Lenart gradila mimo Aškerc. Na tej trasi bi kmetje brezplačno odstopili zemljišča. Teren je po večini položen, nikjer ni nevarnosti plazovja in povsod je na razpolago gradbeni material. Na vse te ugotovitve pa je cestni tehnik K. flegmatično odvrnil: »Tudi če bi bila nova cesta mimo Aškerc cenejša, se ne bo nikdar tam gradila, ampak skozi Stopce«. Vse to je izjavil neki osebi D. M. V St. Lenartu je nam-

bil mislil kaj takega? Da smo vsi ostali gostje podprli njih ambicijo, je razumljivo. Izvolili so si »umetniški svet«, ki naj zadevo takoj organizira. Seveda brez odraslih ni šlo.

Ga. Založnikova jim je dala pobudo, ko je opazila, da nekateri otroci tako lepo deklamirajo, pojejo itd. Skratka, zbrala je najboljši repertoar, ki so ga prinesli otroci s seboj iz svojih šol in od doma, in bilo je kaj kmalu dovolj izbranega sporeda. Tudi odrasli so bili angažirani in pritegnjeni k sodelovanju. Naslednjega dne je kaligrafsko napisan lepak naznanjal ob glavnem vходу »Doma«, da bo jutri večerna zabavna prireditve za mlade in stare. »Kaj bo neki na sporedu?«, so se pomenljivo spraševali naši gostje. Nazadnje je »generalna« režiserka ga. Založnikova vpregla še mene in tako smo zvečer že imeli generalno vajo mladinskega pevskega zbora, pri katerem so sodelovali seveda vsi kolonisti, da ni bilo žalosti. To vam je bil halo! Moram pa reči, da so se potrudili in so čedno peli.

Naslednjega dne je bil ves prostor pred »Domom« polno zaseden po letovišarjih in domačinih. Pod balkonom ob glavnem vходу smo si iz španskih sten improvizirali oder in naše gledališče na prostem je bilo gotovo.

Garderobe je bilo še preveč. Otroci in gospodične so znosile na kup vse kopalne plašče, da smo drapirali naš teater. Namesto orkestra smo imeli harmoniko

gdč. Elze, pomožni režiser pa namesto zvonca žličko v kozarcu in je s tem dajal znamenje za začetek. Bog varuj, da bi se reklo »šmira«! Kaj še! Vsi so bili resni, kakor da gre za res. In to razpoloženje, ta prisrčen smeh!

Seveda je bil vstop prost. Najbolj železna mesta so pa bila tam, kjer se je videlo za kulise. Vsa bakarska otročad se je gnetla tam zašaj. Tudi ona bi bila rada sodelovala, ali kako? Ko nam je veter zapihal v kulise, se je prevrnila zdaj desna, zdaj leva in tu so imeli priliko tudi mali Bakrcani, da so sodelovali in pomagali, da nam ni veter odnesel našega teatra.

Za uvod je kolonijjski mladinski pevski zbor zapel našo trodelno državno himno, ki so jo vsi navzoči poslušali stoje.

O sporedu ne bom podrobno poročal, ker bi mi bilo pismo predolgo. Vendar pa moram omeniti nekatere stvari, ki so si vsekakor zaslužile priznanje. Vsi so se zelo potrudili, da je stvar uspela. In da je zabavni večer uspel, je bilo razpoloženje samo najvidnejši dokaz.

Tekmovale so pevke med seboj tudi solistično, tako gdč. Majda, kakor tudi Slavka. Posebej se je odlikovala ple-salka gdč. Vlasta z dvema sijajnjima točkama ob spremljevanju kastanjet. Tudi »Francu Ferdinandu«, bratu Peregrinu in tudi jezični, simpatični Ljubi gre posebna pohvala za njih uspeš nastop

Da nas je ga. Založnikova globoko

ganila z odlično podano deklamacijo S. Gregorčiča »Naš čolnič otmimo«, je tudi resnica. To je bila sklepna točka sporeda, ki je v tistem hipu spremenila naše razpoloženje in zapustila v nas najgloblji vtis. Bila je podana z vsem občutjem in vso prepričevalnostjo.

Takšno in podobno je bilo življenje v koloniji. Neprisiljena družabnost in dobro razpoloženje vpliva blagodejno na živce in jih krepi.

Deca se je okrepila in mi starejši gostje smo se čutili v tem okolišu pomlajene.

V »Celjskem domu« so bili na hrani tudi inozemci, ki so se nadvse laskavo izrazili o organizaciji celjskega Kola jugoslovenskih sester. **K. S.**

P. St.:

Vdovec

Nad vasjo, skoraj v strmini je še ena koč, ki jo s sočutjem opazuje vsa vas. Tam je ostal mladi mož z majhnimi otroki sam, kajti mlada žena mu je umrla, ko mu je komaj rodila troje otrok. Zemlja pa je zadolžena, saj so na njej velika izplačila drugim dečim, mladi mož pa sam niti dela ne zmore, kako bi šele negoval svojih troje otrok. Poiskati jim je moral novo mater, ki bi otročičke negovala kakor prava mati, ki bi delala na posestvu v trdem delu, ki bi pa tudi prinesla s seboj dote,

da bi poplačala obveznosti posestva... Dolgo je iskal mladi mož, poizvedoval po petih farah naokrog, končno pa si je mislil: Po vsem svetu iščeš, pri so-sedu pa imajo... Šel je in se poročil s sosedovo rejenko. Že poroka je bila skromna, pa saj bi res ne bilo prav, če bi se vdovec z otroki in rejenka hrupno ženila. Tako pa ni bilo nič nevoščljivosti in spogledovanja. So bili celo taki, ki so trdili, da je Miha prav napravil, da ni iskal denarja, marveč le drugo mater otrokom... Pa le ni bilo prav... Z isto pravico, kakor rodi zemlja posejano žito in celo neposajen plevel, z isto pravico je hotela roditi mlada žena; še več bi bilo mladih kljunov pri hiši, še več dela in skrbi, še bolj bi postalo tesno v Mihovi hiši... Saj ne vemo, laki so usodni računji z nami; tudi pri Mihi so se pokazali. Druga žena mu ni rodila, marveč mu je umrla z otrokom vred... In tako je Miha zopet sam, le da mu je med tem že vsaj nekoliko odrasla njegova otročad. Dela in vbada se odzore v temo, da je že ves suh in krmežljiv. Dom bi rad rešil in upa, da se mu to posreči, če prej ne, vsaj takrat, ko mu sin doraste, se oženi in z doto svoje neveste poplača dolgove, svojima sestrama pa ostane dolžnik vse življenje, da se mu bo natančno tako godilo, kakor njegovemu očetu, kakor se godi vsem Mihovim že iz roda v rod, kar čepi njihova koč, v strmini nad vasjo...

reč že precej mačkovcev in JNS, med njimi tudi gostilničar G-r, ki ima baš od Laščanov največ dobička, posebno v zimskem času (sankači, smučarji, lovci, izletniki), ki pa sedaj sili v JRZ, če: »Cesto pa le dobimo«. Strah ima velike oči in tako upajo naši vodilni generali, da bodo razbili gnezdo lenartskih opozicionalcev do prihodnjih volitev. Tudi Sentlenarčani bodo bolj veseli, če bo vodila nova cesta mimo Aškerca, ker jih ne bo utrujala v nezgodnih vozovi, oviniki in praznini. Končno besedo po seveda imela še banska uprava. Prepričani smo, da bodo tudi tam spoznali, da je predvojni načrt še najboljši, pa tudi najcenejši.

I Vedno nove nesreče na cesti Laško-Zidani most. V preteklem mesecu sta zgorili, kolikor nam je znano, zopet dve težki nezgodi v bližini Rimskih toplic. Posesnik S. Tomić iz Rimskih toplic je trčil s svojim motornim kolesom v neko drugo vozilo. Sunek je vrgel g. Tomića globoko pod cesto. G. Tomić je dobil težke poškodbe in hodi že več tednov ob berglah. Trgovski potnik g. Kozole se je vozil iz Radeč skozi Zidani most proti Rimskim toplicam. Na mestu, kjer je cestni odbor pričel popravljati cesto in odkopavati veliki ovinek v bližini posestnika Plahute, je g. Kozole s svojim avtomobilom DKW zgrmel s ceste v prepad proti Savinji. K sreči je močno drevo ustavilo avto tik nad Savinjo. Avtomobil se je popolnoma razbil, težko poškodovanega g. Kozoleta pa so odpeljali v celjsko bolnico. Dolgo je bilo njegovo stanje kritično, končno pa je le zmagala njegova močna narava in je pričakovati, da bo okreval. Koliko je bilo med tem časom še drugih nesreč, nam ni znano. Poskušali pa bomo v bodoče voditi točno statistiko. Morda bo ta statistika odprla oči činiteljcem, ki bi morali skrbeti, da se te slabe cestne razmere odpravijo.

I Nekaj zanimivih paberkov... Trgovec v jugovzhodnem delu mesta je obljubil ob prvi priliki dopisnikom »Nove dobe« 1 liter vina. Na njegovo žalost mu moramo sporočiti, da je to premalo, ker ima »Nova doba« v Laškem 11 sotrudnikov, ki bi pa vsi radi prišli na svoj račun. Neki katoliški filozof je krstil vseh teh 11 dopisnikov za zagrenjence, ki ne morejo nikamor naprej. Naši dopisniki so pa dobili z ljubljanske univerze poročilo, da je ta filozof pošteno metal z univerze katoliške akademike, ki niso hoteli stavkati za znižanje študijskih taks in šolnine. Se danes ima sledove na črni suknji, ki mu jo je prepravil katoliški tovariš. Takrat je bil ta filozof še hud svobodomislec. Ker sama diploma ne pomeni vsega, je vrgel večrajšnji program v kot, pa hajd za čistokrvnimi, od katerih se nadeja zlate zarje. General D. je že obetal celemu bataljonu Laščanov službe, a so vsi ostali tam, kjer so začeli. Mogoče se bo tudi omenjenemu filozofu zgodilo, da bo ostal kot zagrenjenec na pol pota, D. bo pa še vedno večkratni zaslužkar. Kaj je diploma napram temu? Na naši občini smo dobili osebno kvadraturu kroga: D. starejši je podžupan, D. mlajši pa zvaničnik. Kolšek starejši je občinski cestar, K. mlajši pa občinski pomožni pisar. Včasih je tudi usoda ironična: Tropova uprava je odpustila stražnika K., sedanja pa C. Tropova uprava je odpustila iz službe tajnika J. iz Laškega, sedanja pa zopet namestila novega z istim imenom iz Ljubljane. To je druga kvadratura kroga. Pri nas imamo občinskega cestarja G., ki med službenim časom mlati pri kakem Laščanu žito, na cesti pa nastavijo začasno drugoga cestarja, ki so ga svojčias odpustili. Poleg tega raznaša včasih G. tudi občinske pozive. Občani pravijo temu narobe svet. Glede odpusta tajnika pri obrtnem združenju v Laškem se obetajo še velike zanimivosti. Vsak petek čita gasilska četa pri krojaču P. »Novo dobo« okrog velike mize in se posvetuje kakor štab pred veliko ofenzivno. Prihodnjic pa še kaj...

I Zakaj v Laškem nedostaja vode? Na občinski seji je poročal podžupan D. o nedostajanju vode po višje ležečih kraje našega mesta, češ: mnogi hišni posestniki škrope vrtove z vodo iz mestnega vodovoda, kar je pogrešno. Zavzemal se je za uvedbo števec. Tudi mi smo za uvedbo števec, toda tam, kjer bo res zalego. Ali je že D. kdaj pomislil, kdo z vodo najbolj »štedi« v Laškem? Ali je že kdaj opazoval, kako se grede

ponekod »gasilce«? Uvedite števec gošpodom, ki brizgajo po cele ure svoje avtomobile, trotoarje, klavnice (mesarski milionarji!) itd. Opozoriti pa moramo D. še posebej na naslednji kričeči primer: V Trubarjevi ulici ima tovarnar Br. vrt, sredi katerega je vrtni bazen, kamor pa teče voda iz mestnega vodovoda noč in dan, da po sosednih hišah kar šume vodovodne pipe. Mogoče še D. tega ni videl? Naš nasvet je: uvedite števece takim gošpodom, pa boste videli, da bo vedno v Laškem na preste!

I Vedenje čistokrvnih odbornikov. Kmetski »čistokrvni« odbornik G-r je popival v nekem laškem lokalni in se v ginjenem stanju skrajno nedostojno vedel napram neki hrvatski letoviščarki. Mnenja smo, da je to slabo spričevalo za tujski promet v Laškem. Če občinska uprava kaznuje z odpustom nameščence zaradi nepravilnega opravljanja službenih poslov, potem naj odstavi tudi svoje odbornike od te časti, če je zaradi nedostojnega vedenja po javnih lokalih nikakor ne zasluži. Kje je potem tista tako opevana katoliška morala? V občinski upravi sedi tudi gospod kaplan, ki bi pač lahko poučil katoliškega sodbornika in tovariša o pravem vedenju in morali...

I Siromak je povsod zadnji... Neka gospa v neposredni bližini cerkve pušča v svoji drvarnici vsakdanje ostanke, ki naj bi jih pobiral siromašen obrtnik, ki ima večje število otrok. Omenjeni namreč redi po enega prašiča, da ima revna družina vsaj o praznikih nekaj priboljška. Po nekem času pa mu je pričela pobirati te ostanke dekla iz nadžupnije. Ne vemo, po čigavem nalogu. Nadžupnija, ki ima po vsej laški okolici največ najlepše njive, bi pač lahko odklila svoje prašiče z lastno pičo in nikakor ni treba, da jemlje ubogim siromakom borne ostanke. Če ima nadarbina kaj katoliškega takta, bo ta neljubi primer v bodoče preprečila.

I Sprememba posesti. V Trubarjevi ulici je kupil od splitske tvrčke »Salonit« stanovanjsko poslopje bivše tovarne škričja »Kamenit« veletrgovec g. Rudolf Dergan za 125.000 din. Kakor čujemo, bo g. Dergan omenjeno poslopje docela preuredil, kar pozdravljamo, ker je hiša zgrajena v neokusnem slogu, ki zelo spominja na zidavo hiš onkraj meje...

I Gradnja novih stanovanj. Pred nekaj leti je postavil ob Marijagraški ulici novo vilo učitelj g. Benko, ki je imel s takratno zidavo precej neprilik, ker ga je motila neka »vodoravna« linija. Tako je ostalo dolga leta »eksotično« grmovje med pošto in njegovo vilo, kar je bilo v svojevrstnem okras mestu. Se-

P. St.:

Polona in njen Blaž

Pravo nasprotje grofičinemu sinu je bil bolni Blaž, ki je živel pri vdovi Poloni tam ob koncu vasi. Pravili so, da je njen sorodnik, da pa jo šele sedaj pozna v svoji bolezn; prej, ko se mu je neki bolje godilo, ni nič maral za njo. Pa naj sta imela kakor že koli, Polona je bila sama in ni ji bilo narobe, da dobi še koga k hiši. Sprva si je Blaž napravil svojo posteljo na skednju, do zime je pa že zlezal v hišo, da bi ga zunaj ne zeblo. Tako je mineval čas in ljudje so že kar mislili, da sta Polona in Blaž žena in mož, zlasti ko je začela Polona tako ganljivo skrbeti zanj. Če je le mogla kje dobiti kak priboljšek, ga je skrbno pobasala za Blaža, siromaka bolnega... Pa Blaž se za take dobrote, ki bi jih prejel po Poloni, ni nikdar zahvaljeval, čeprav je bil zelo olikan in hvaležen za vse, kar je prejel v lastne roke, tako da ljudje niso Poloni mnogo verovali, da res skrbi za bolnega Blaža... Najbrž je pospravila Polona vse sama in Blažu le želela ljubega zdravja še mnogo let. Ta Blaž je pa veliko molil in rad molil ter vedel vse natanko, kaj se sme in kaj se ne sme na svetu.

Komaj je začelo zvoniti navdijl, že se je odpravil Blaž od doma. Obiskal je vse božje poti, igral z romarji vrtec in z njimi kleče plazil okoli postaj križevga pota. Čim dalje se je zamudil, tem bolj je potem hitel v hosti lomiti dražje ali kositi prilesti za Polonino kravico. Polona sama ga je seveda čisto

daj je dal odstraniti to grmovje in bo zgradil spodaj moderno delavnico, nad njo pa dvoje nadstropij z dvema stanovanjema. Poleg hiše ge. Smodi bo prav tako zgradil moderno teraso, nad njo pa veliko stanovanje. Zaradi občutnega pomanjkanja stanovanj iskreno pozdravljamo to gradnjo. Gradnjo v premi črti s pošto mu je občinska uprava prepovedala in bi moral za zadevno odobritev prositi banovinsko komisijo na lastne stroške, kar je pa g. Benko odklonil. Gradil bo po novem načrtu. Rok za izvedbo znaša dve leti.

I Kino Laško predvaja v soboto 9. ob 20.30 in v nedeljo 10. t. m. ob 16.30 in 20.30 francoski vefilm, ki prikazuje trgovino z belim blagom »Beli tovor«. Käthe von Nagy, Jules Berry, Suzi Prim. Tednik.

Radeče

r Sokolsko gledališče. Preteklo soboto zvečer so uprizorili naši naraščajniki dobro uspešo igro »Stari in mladi«. Igrali so precej dovršeno. Žal pa je bil obisk le srednji. Mnogo jih je namreč sedelo rajši pri radijskih aparatih in poslušalo svetovno politične dogodke. V novem Sokolskem domu je bila to druga igra. Dvorana je dokaj velika in obsežna ter zelo pripravna za najraznovrstnejše prireditve.

r Solska vest. Na tukajšnjo narodno šolo je bila imenovana učiteljica gđ. Potokarjeva iz Olševka. Šola ima 417 šolobveznih otrok. Na vsakega učitelja pride povprečno 46 otrok. Solska maša je bila preteklo soboto. Pouk na strokovni nadaljevalni šoli s trgovskim oddelkom se bo pričel v soboto 7. t. m. ob 13. V šoli naj se zglasijo vsi učenci.

r Smrtna nesreča. Pretekli petek okrog 20.30 je peljal posestnik g. Franc Kajič iz Podkrajja pri Radečah težko naložen voz drv iz gozda v Jagahenici. Voz se po klancu navzdol je skušal zavreti voz. Po nesreči je pri tem padel pod kolesa, ki so ga povozila do smrti. O nesreči so bile obveščene oblasti. Truplo so prepeljali v tukajšnjo mrtvašnico. V nedeljo ob 15. smo ga ob asistenci domače duhovščine pokopali na tukajšnjem župnem pokopališču. Pogreba se je udeležila osnovnošolska mladina iz Podkrajja pod vodstvom šolskega upra-

Govornik:

Kaj nam je najmilejše in čemu se nočemo nikoli odpovedati?

Glas iz množice:

Vemo!

Ki-Ki

Proizvaja UNION Zagreb

vitelja g. Mirka Skalina in številnih domačinov. Pokojni je bil dolgo let predsednik krajevnega šolskega odbora v Podkrajju. Med domačini je bil splošno priljubljen. Bodi mu ohranjen blag spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

Dol pri Hrašniku

o Nova sadna sušilnica. Konec avgusta je bila dograjena pri nas prva sadna sušilnica v laškem srezu. Izvršena je po načrtu inž. Stojkoviča in vzdana v lično hišico s skladiščem in podstrešnim prostorom. Suši izborno in sicer do 400 kg sadja naenkrat na dvanajstih nad 2 m dolgih lesah. Kmetje, ki jo s pridom uporabljajo, ne morejo prehvaliti snažnega in hitrega obratovanja sušilnice, ki je prava blagodat za nas vse, zlasti letos, ko imamo obilno letino koščičastega sadja. S podporo banske uprave, občine in lastnih prihrankov je pozidala sušilnico tukajšnja sadjarska podružnica pod vodstvom neutrudljivega svojega predsednika šol. upr. g. V. Jurka.

o Umrl je na zagrebški kliniki ugledni trgovec g. Valentin Čović, senator zagrebškega mesta in član ravnateljstva zagrebške Gradske štedionice. Pokojni je imel za ženo tukajšnjo rojakinjo iz zavedne rodbine Kočevarjeve. Rad je prihajal med nas na svoje posestvo in je bil zaradi svojega blagega srca ter odločno jugoslovenskega mišljenja zelo spoštovan in cenjen. Bodi mu ohranjen lep spomin, svojcem naše iskreno sožalje!

VSE CENJ. DOPISNIKE

prosimo, da bi nam pošiljali dopise vsak teden že do srede, nujnejše pa do četrta dopoldne. V petek zjutraj sprejemamo samo najnujnejše, kratke dopise.

ZVEZNA TISKARNA V CELJU

izvršuje vsa tiskarska dela po zmernih cenah

oštevava, zlasti še za to, ker sama ni hodila rada v cerkev, marveč je rajše poležavala v svoji koči na ležišču. Če so ga pa sosedje kaj dražili zaradi hude Polone, ni nikdar povedal nič slabega; kar zagodrnjal je navadno tisto svojo: Ženska je božji dar, dedec pa bognasvar... pa se je malo nakremžil, kakor da ni povedal čisto tako, kakor misli. Seveda so bili tudi dnevi, ko je v Blažu kar kuhalo, da je bil nevoljen na lastno senco. V takih dneh ga je pustila Polona kar pri miru, saj je živela vedno v strahu, da pobere svoje krpe in odide. Če se je ob takih dneh Poloni kihnilo, ni čakala, da ji Blaž želi božje pomoči, marveč je kar sama sebi rekla: Hvala Bogu za ljubo zdravje! Blaž pa je lepo molčal naprej.

Neke nedelje ga prav dolgo ni bilo z žeganja domov, morda zato, ker ga je Polona nenavadno težko čakala. V hlevu je postala kravica nemirna in treba jo je bilo gnati k biku, Blaža pa od nikoder. Šele ko se je mračilo, je prišel tudi Blaž in pospravil, kar mu je pustila popoldne Polona, kravice pa le ni hotel gnati, saj mu je bilo predobro znano, da o mraku ne spusti noben pravi gospodar več bika, pač da ga ne obleti hudobni duh... Za veliko noč ali furež ali tudi na likof se je Blaž kaj rad tudi sam povabil, a ga niso nikjer odganjali, saj je bila povsod še kaka žlica več na mizi. Seveda so takrat letele pikre na Blaža, kakor na primer tista: Zakaj se ni oženil? Blaž se je odgovoru lepo izognil, češ da uči Kristus, človek naj vzame križ na svoje rame in hodi za Njim, nikakor pa ne, naj vzame ženo in hodi za križem. Včasih pa je odgovoril kar s pesmijo... Njegov nekoliko zadirčni glas ni

bil baš prijeten, a družbo je zabavalo besedilo:

Ko Gospod Adama je ustvaril žnjim ptice, ribe vse je skupaj spravil. Poslal ga je na ta pregrešni svet, misleč, da lahko njemu bo živet.

Cez nekaj dni Gospod Adama vpraša, kako se Adam-samec kaj obnaša. Tedaj zakliče oče naš, Adam: Gorje je meni, ker sem čisto sam...

Tedaj Gospod Adamu pošlje spanec, da na tem svetu ne ostane samec. potegne eno izmed reber preč, ustvari Evo, da mu bode všeč.

Cez nekaj dni Gospod Adama vpraša, kako se ženka Eva kaj obnaša.

»Gospod, potegni mi vsa rebra ven, ustvari mi še mnogod takih žen...«

Cez leto dni Gospod Adama vpraša, kako se mamca Eva kaj obnaša.

»Oh, to te prosim, vsmiljeni Gospod, vtakni mi vsa rebra zopet not...«

Da bi ga tudi poslej ne spraševali več, jim je hitel praviti povesti, na primer tisto o Copatarjevem hlapcu in njegovih klobasah. Zgodilo se je takole:

Pozimi so imeli pri Copatarjevih kolone. Sosed je bil za mesarja, vsi domači pa so imeli ves božji dan polne roke dela. Možakarji so se vrteli okoli tolstih prašičev, ženščine pa so imele opravka pri ognjišču, ker bi bilo grdo za vso faro, če bi na dan kolin kdo stradal ali trpel žejo.

Ves božji dan je potekel v najboljšem razpoloženju, celo neprijetno delo, ko so snažili čreva ob mrzlem potoku, ni bilo tako silno neprijetno, saj so dobili na pot čaja s slivovko in še slivovke posebej.

Do večera je bilo pri vseh že precej mehko razpoloženje, ki ga je stopnjevala še sopara v zaprtem prostoru in mast, ki je puhtela z ognjišča. Celo obe luči, ki bi naj osvetljevali veliko kuhinjo, sta komaj žalostno brleli, kajti plavačja mast je tudi ti dušila.

Ko so zvečer pospravljali še posamezne kose mesa in obelili mast, so se pripravljali, da bodo delali klobase. Narezali so mesa, ga osolili, popoprli in nameršali med zdrobljeno meso razne začimbe, da bo vse prav in okusno, ko pride iz dimnače.

Ta trenutek je izbral domači hlapec in vse dobro premislil... Kar mimogrede je stresel med meso ves poper in naprej mešal meso, kakor da se ni nič zgodilo. Natlačili so cev z meseno mešanico in klobase so se zvijale po mizi... Ko pa so prišle čez nekaj dni vdimnjene zopet v kuhinjo in celo za poskušnjo na mizo, takrat sta se gospodar in gospodinja grdo spogledala, družina pa škodoželjno namrdnila, kajti klobase so bile poprane, da je peklo po ustih in še v želodecu. Edino domači hlapec se je zalagal z njimi kar naprej, kajti na to je računal že na dan kolin, da on prenese vse tudi takrat, ko drugi omagajo...

Vsi so milo gledali za klobasami in občudovali hlapca, ki jih je drobil kakor za stavo. Pa ne samo za poskušnjo, skoraž vsak dan je dobil hlapec svojo klobaso, samo da jih uniči čimprej, da ne bo spotikanja. Celo smilil se je včasih gospodinjji, da mu je dala še pijače, ker ga je vedno žejalo. Drugo leto seveda je gospodinja sama pripravila meso za klobase in ni pustila, da bi jo kdo motil v njenih računih. Zato je dobival od takrat tudi hlapec od njih le svoj delež...

Za dobroto pa je pustil Blaž pri hiši polno korbo zlatih nauk, ki jih je delil zlasti otrokom, tako: da je treba dati kravi pred Jurjevim rumenega citrončka v gobec, da ima vse leto rumeno mleko; ako hoče pastir, da je živina na paši mirna, mora biti tudi on miren, vsaj ko jedo žegen o veliki noči; luščine od pisank za veliko noč je treba raztrositi okoli hiše, da ne pridejo kače blizu; na veliko soboto mora pokropiti gospodinja vse njive z blagoslovljeno vodo in s šibami od cvetne nedelje, na velikonočno nedeljo pa dobi vsa živina blagoslovljeni

kruh in hren, da dobro uspeva skozi leto; ko prvič v letu grmi, se vrzi na zemljo in se kotaj, pa boš našel gobo, če je le kje v gozdu. — Če so ga ljudje spraševali, ali zna coprati, jim je točno odgovarjal: Copra ni, kunštni ljudje pač so. Navzlic temu pa je sam vedel polno coprnij: Ako daš svinji kruh med koruzo ne bo hotela kruha; ako pa daš med kruh šop njenih dlak, bo šla za teboj ko pes. Teleta goniti je težko; ako ga pa porineš ritanski iz hleva in ga trikrat zavrtiš, bo šlo rado za teboj; edino tečaj, če te pri tem kdo gleda in si zasenči oči, tudi to ne bo nič pomagalo. Ako se izgubi svinja ali tele, je treba položiti le glavnik na mizo in ga pokriti s skledo in žival se bo sama vrnila.

Take in podobne nasvete je dajal Blaž in zraven pridno zajemal, dokler je bilo kaj v skledi. Tudi vina se ni branil, kar pozabil je na svojo bolezen in trdil: vino krepkega okrepi, le slabiča omami. Pa navzlic temu se je prigodilo, da se je prizibal tudi Blaž precej omamljen v koč k Poloni. Takrat ga je pa bolezen prijela tako, da je pričakoval svoje zadnje ure. »Smrti«, je dejal, »se nič ne bojim, kajti samo norec se tega boji, čemur ni mogoče ubežati. Tudi stari Cokl, ki je raziskoval kamenje in studence v zemlji, je umrl in je moral tudi sam v zemljo. Le to mi je žal«, je tarnal dalje, »da nimam nobenega otroka, da se pri meni veriga pretrga... Vidiš, Polona, tudi ti nimaš otrok. Ko bi bila midva kakih trideset let mlajša, pa bi jih imela...« Tako je modroval, dokler ni zaspal, pa še v spanju je nekaj govoril... Vino pa mu je res škodovalo. Po neki taki gostiji ga je začelo zvijati v trebuhu, rekli so, da so se mu čreva užgala, in bilo je po njem. Polona ga je dala pokopati, potem pa je sama naprej samevala in sama pasla svojo kravico. Zdaj že hodi ob palici in je usmiljena vredna, ker nima nikogar, pa prav nikogar, da bi ji vsaj malo pomagal.

Prazna solnčna soba
se odda. Celje, Dečkova c. 24/I. desno.

2-sobno stanovanje
išče uradniška družina, po možnosti v novi zgradbi. Ponudbe na upravo lista.

Vse šolske knjige

za srednje, meščanske in ljudske šole, kakor tudi vse šolske potrebščine kupite pri tvrdki

Franc Leskovšek, knjigarna in trgovina s papirjem Celje, Glavni trg 16

Franjo Dolžan - Celje Za kresijo 4
Telefon 245

kleparstvo, vodovodne instalacije
strelvodne naprave

Prevzema vsa v zgoraj navedene stroke spadajoča dela in popravila — Cene zmerne — Postrežba točna in solidno

Vsako množino **destilirane vode**

po 50 par liter v lastnih posodah
prodaja franko tovarna slada

J. Kirbiš, Celje

BARVE

LAKI

FIRNEŽ

ČOPIČI

S. HOLOBAR - CELJE

SLIKARSTVO IN TRGOVINA BARV

Rimske toplice Vas vabijo

na izlet!

Na preurejeni hladni razgledni gostilniški terasi boste po zmerni ceni dobro postreženi z raznimi delikatesami, vinom, pivom, kavo, mlekom itd. Priporoča se

Karl Loibner, gostilna-trgovina, Rimske toplice

Hiša

v Škofji vasi pri Celju po ugodni ceni
naprodaj. Vpraša se pri Celjski
posojilnici d. d. v Celju.

Za začetek šolskega leta **šolske knjige**

— nove in antikvarične — in vse druge
šolske potrebščine pri tvrdki

Karl Goričar vdv. - Celje

Kralja Petra c. 7

KUPUJEMO TUDI ANTIKVARIČNE KNJIGE!

Dijaka
nižješolca sprejme boljše družina v vso
oskrbo. — Celje, Kocenova 2, I. nad., levo.

Dva lepa lokala

na zelo prometni točki v Celju se oddata v
najem. — Naslov v upravi lista.

Cenj. občinstvu se priporoča tvrdka

Anton Lečnik

zaloga ur, zlata, srebrnine,
optika itd.

Celje,
Glavni
trg

Izkušen optik na razpolagol

Celjska posojilnica d. d. v Celju

je najstarejši narodni denarni zavod v Celju

Vse hranilne vloge,
vložene pri

Celjski posojilnici d. d. v Celju

so varno naložene, se ugodno obrestujejo in se izplačujejo točno v gotovini

Denar, naložen v domač denarni zavod, donaja koristi vsemu domačemu narodnemu gospodarstvu

Nalagajte
svoje prihranke v

Celjski posojilnici d. d. v Celju - Narodni dom

TELEFON ST. 22
POŠT. ČEK. RAČ. 10-591